

Extended essay cover

Candidates must complete this page and then give this cover and their final version of the extended essay to their supervisor.

Candidate session number	0					0	
Candidate name							
School number						0	
School name							
Examination session (May or November)	May			Year	2015		

Diploma Programme subject in which this extended essay is registered: Norwegian group 1.
(For an extended essay in the area of languages, state the language and whether it is group 1 or group 2.)

Title of the extended essay: En sammenligning av forbudt kjærlighet i romanene Victoria og Mannen som elsket Yngve.

Candidate's declaration

This declaration must be signed by the candidate; otherwise a grade may not be issued.

The extended essay I am submitting is my own work (apart from guidance allowed by the International Baccalaureate).

I have acknowledged each use of the words, graphics or ideas of another person, whether written, oral or visual.

I am aware that the word limit for all extended essays is 4000 words and that examiners are not required to read beyond this limit.

This is the final version of my extended essay.

Candidate's signature: _____

Date: 31. Oct. 2014

Supervisor's report and declaration

The supervisor must complete this report, sign the declaration and then give the final version of the extended essay, with this cover attached, to the Diploma Programme coordinator.

Name of supervisor (CAPITAL letters) _____

Please comment, as appropriate, on the candidate's performance, the context in which the candidate undertook the research for the extended essay, any difficulties encountered and how these were overcome (see page 13 of the extended essay guide). The concluding interview (viva voce) may provide useful information. These comments can help the examiner award a level for criterion K (holistic judgment). Do not comment on any adverse personal circumstances that may have affected the candidate. If the amount of time spent with the candidate was zero, you must explain this, in particular how it was then possible to authenticate the essay as the candidate's own work. You may attach an additional sheet if there is insufficient space here.

A very good essay overall
however perhaps more focus on
secondary resources could have improved
the final work submitted

This declaration must be signed by the supervisor; otherwise a grade may not be issued.

I have read the final version of the extended essay that will be submitted to the examiner.

To the best of my knowledge, the extended essay is the authentic work of the candidate.

I spent hours with the candidate discussing the progress of the extended essay.

Supervisor's signature: _____

Date: 31/10 - 2014

Assessment form (for examiner use only)

Candidate session number	0		0	
--------------------------	----------	--	----------	--

Achievement level

Criteria	Examiner 1	maximum	Examiner 2	maximum	Examiner 3
A research question	2	2		2	
B introduction	2	2		2	
C investigation	2	4		4	
D knowledge and understanding	2	4		4	
E reasoned argument	3	4		4	
F analysis and evaluation	2	4		4	
G use of subject language	2	4		4	
H conclusion	2	2		2	
I formal presentation	3	4		4	
J abstract	2	2		2	
K holistic judgment	3	4		4	
Total out of 36	25				

Name of examiner 1: _____ Examiner number: _____
(CAPITAL letters)

Name of examiner 2: _____ Examiner number: _____
(CAPITAL letters)

Name of examiner 3: _____ Examiner number: _____
(CAPITAL letters)

IB Assessment Centre use only: B: _____

IB Assessment Centre use only: A: _____

Extended Essay

En sammenligning av fremstillingen av forbudt kjærlighet i romanene Victoria og Mannen som elsket Yngve.

Word count: 3923

Abstract

I den første romanen, *Victoria* av Knut Hamsun er handlingen basert på den forbudte kjærligheten mellom adelspiken Victoria og møllersønnen Johannes. I den andre romanen, *Mannen som elsket Yngve* er handlingen basert på den forbudte kjærligheten mellom Jarle og Yngve. Selv om de to romanene er skrevet med en tidsforskjell på 105 år, kan man fort ane paralleller og likheter mellom de. I forsøk på å forklare dette nærmere ble problemstillingen;

En sammenligning av forbudt kjærlighet i *Victoria* og *Mannen som elsket Yngve*.

For så svare på problemstillingen var en grundig analyse av begge verk nødvendig. Det var viktig å gjøre søk rundt homofili, klasseskille, forbudt kjærlighet, og hvordan samfunnets uskrevne regler og normer på hva de fleste av borgerene synes er rett og galt når det kommer til akkurat dette. Jeg valgte begge romaner på grunnlag av at jeg ønsket å skrive en oppgave som utforsket blant annet om samfunnets normer og forbudte kjærlighet har endret seg etter 105 år.

I *Victoria* er det klasseskille som vanskelig lar seg krysse. I *Mannen som elsket Yngve* er det redselen for om legningen ikke vil bli godtatt. Homofili og klasseskille er kontrastene i bøkene og jeg kom frem til at de har mange av de grunnleggende likhetene som kan stoppe en kjærlighet mellom to mennesker, selv om det er 105 år mellom dem. En kjærlighet ingen av hovedpersonene tør leve ut i frykt for samfunnets uskrevne regler og hva folk kunne tenke og mene om dem.

Likevel kom jeg frem til likheter når det gjelder hvordan hovedpersonene i begge romanene jobber med å få innpass hos den andre, hvordan forelskelsen skildres i følelser, hvor sterk makt samfunnets uskrevne regler har på mennesker som ønsker å leve ut sin kjærlighet til hverandre. En kjærlighet som oppleves å være forbudt i begge romanene.

Word count: 300

Innholdsfortegnelse

Introduksjon.....	side 4
Resumé av romaner og forfatter.....	side 5
Analyse av temaet innpass.....	side 6
Analyse av temaet forelskelse og forbudt kjærlighet.....	side 8
Analyse av temaet; samfunnets makt.....	side 10
Konklusjon.....	side 12
Biografi.....	side 14

Introduksjon

Forbudt kjærlighet er noe som har stått sentralt i mange av de klassiske og tidløse verkene som vi i dag kjenner. Hva er forbudt kjærlighet? Kjærlighet i seg selv er følelser som er rettet i mot et annet menneske, det å være glad i noen, tilhøre noen og vise omsorg for noen. Ifølge Maslows pyramide så er mennesker avhengige av enkle behov som blant annet fysisk kontakt og sosiale behov, hvor sosiale behov kan knyttes til kjærlighet, felleskap og vennskap. Det er også et spørsmål om å føle seg akseptert av både sine nære omgivelser, familie, venner og som person i samfunnet.¹¹ Når måten kjærlighet leves ut på hverken godtas eller aksepteres i samfunnet kan det bli følelser som ikke personene tør leve ut og personene kan føle at det er forbudt det de tenker og føler når samfunnet og personer rundt dem dømmer dette.

Vi har i et tidsrom på hundre år vært igjennom flere forskjellige litterære epoker, og forbudt kjærlighet er i dag fortsatt et tema forfattere lar seg fascinere av. Jeg har latt meg bli inspirert av nettopp dette fordi jeg ønsker å sammenligne hvordan forbudt kjærlighet blir skildret i et 105 års perspektiv. Var det forbudt kjærlighet for 105 år siden? Hadde samfunnet lik makt for 105 år siden som i dag når det gjaldt makten over andres menneskers følelser for hverandre og hva som var rett og galt? Jeg har derfor valgt å sammenligne *Victoria* av Knut Hamsun (1898) og *Mannen som elsket Yngve* av Tore Renberg (2003), nettopp på grunn av at på 1890 tallet var samfunnet styrt av klasseskiller, eksempelvis borgerskap/adel og arbeiderklasse og *Mannen som elsket Yngve* som er skrevet på en tid hvor kjærlighet mellom samme kjønn blir styrt av manges syn i samfunnet, slik at kjærligheten ifølge folk blir "forbudt". Begge disse romanene skildrer en forbudt kjærlighet.

I begge romaner tør ingen å bryte samfunnets syn og regler på å krysse kjærligheten. Selv om romanene er skrevet i forskjellige tidsperioder vises det at samfunnet ikke har sluppet grepet på hva som er rett og galt når det gjelder kjærligheten mellom to mennesker. Oppgaven min blir på grunnlag av dette en sammenligning av fremstillingen av forbudt kjærlighet i *Victoria* og *Mannen som elsket Yngve*.

¹ No.wikipedia.org, (2014). *Maslows behovspyramide*. Tilgjengelig på: http://no.wikipedia.org/wiki/Maslows_behovspyramide

Resumé

Knut Hamsun ble født på Vågå i 1859 og døde i 1952 i Grimstad. Hamsun er sett på som en av Norges største forfatter, og fikk i 1920 Nobelprisen i litteratur for romanen *Markens Grøde*. Han har lagt igjen spor spesielt i nyromantikken, som kan ses på som en reaksjon til både naturalismen og realismen, som satte problemer under debatt. *Victoria* er tydelig preget av nyromantikken hvor fokuset er på fantasi og følelser fremfor fornuft og kunnskap.² Hamsun skrev *Victoria* i 1899 og denne romanen er kraftig preget av hans egen forelskelse til sin kone Bergliot Bech.³

I boken *Victoria* skildrer Knut Hamsun møllerens sønn, Johannes som er en typisk underklasse gutt på slutten av 1800-tallet, og hans lidenskapelige forelskelse. Johannes er hodestups forelsket i slottsdatteren Victoria, og følelsene for hverandre er like sterke. Men kjærligheten mellom de to unge blir uopnåelige fordi de styres av samfunnets uskrevne regler, hvor makt, penger og det å beskytte familiens status og ære var viktig for overklassen. Regler som samfunnet selv har laget hvor man dømmer andre, viser sin makt over hva man syns om hva som er rett og galt, ved at man ignorerer, trakasserer og mobber. En annen klasse hvor økonomi og adferd var anseles, kunne «sverte» overklassen som gjorde at de mistet ansikt. De uskrevne reglers makt er tydelig preget av determinisme hvor Johannes som mølles sønn ikke har mulighet for å klatre oppover på rangstigen for å leve ut sin kjærlighet til Victoria. Leseren fatter tidlig i romanen at samfunnets uskrevne regler setter en stopper for deres kjærlighet.

Tore Renberg skildrer i romanen *Mannen som elsket Yngve* en annen uopnåelig kjærlighet 105 år etter Hamsun's roman. Her er handlingen basert på to gutters følelser for hverandre, som også her stoppes av samfunnets uskrevne regler. De blir styrt av samfunnets normer og tradisjoner, hvor frykten for at det å være forelsket i samme kjønn ikke godtas av vennegjengen og familien. Kjærligheten mellom menn ble høyt verdsatt blant de gamle grekerne, dette i kontrast med jødene hvor i Det gamle testamentet stod det at det ble truet med dødstraff for seksuell omgang med samme kjønn. Dette setter dagens homofilidebatt i et

² Bjerck Hagen, E. (2014). *Knut Hamsun – Store norske leksikon*. Tilgjengelig på: https://snl.no/Knut_Hamsun

³ Daria.no, (2007). *Språklige virkemidler i Victoria av Knut Hamsun*. Tilgjengelig på: <http://www.daria.no/skole/?tekst=8792>

historisk perspektiv.⁴ Alle har en oppfatning av temaet homofil, og mange har tanker om hvordan en homofil og lesbisk person faktisk er. Leseren trekkes inn i hvor stor makt vennegjengen og det sosiale rundt har en innvirkning på hvordan Jarle Klepp ikke tør å leve ut sine følelser for Yngve. Hvordan han forsøker å skjule sin kjærlighet, og hvordan han i sine tanker og fantasier om Yngve blir ensom med sine følelser. Følelser som han er redd ikke vil godtas av de som er rundt han.

Tore Renberg er født 3. august 1972 i Stavanger og vokste opp på Madla i Stavanger. Med romanen «Mannen som elsket Yngve» kom gjennombruddet som forfatter. Handlingen er lagt til slutten av 80-tallet, hvor samtid og musikk er sentrale temaer.⁵ Reneberg blir regnet som en metamodernistisk forfatter, hvor dette med svingningen mellom håp og melankoli, entusiasme og ironi er sentralt.⁶ Romanene til Renberg er oversatt til tolv språk, *Mannen som elsket Yngve* kom først på kinolerettene i 2008.

Innpass

Johannes, en møllersønn fra underklassen, prøver å få innpass hos adelen hvor adelspiken, Victoria er. På hvilke måte prøver han å få innpass? Han prøver å imponere og få oppmerksomhet med all kunnskapen han allerede har; «*Hvis dere vil så kan jeg gå opp i fjellet der og trille en svær sten ned i sjøen,*» sa han. «*Hvorfor det?*» «*Nei ikke for noe, men så kunne dere se på det.*» Men heller ikke dette forslag ble antatt og Johannes tidde beskjemet.⁷ Johannes er godt kjent i området grunnet sin kunnskap om hvor blant annet fugleeggene, bringebærne og muslingene er. Han prøver å fortelle slottsbarna dette. Likevel oppnår han ikke innpass, som da han finner flest fugleegg og en av adelsguttene spør hvordan han har funnet så mange; «*Jeg vet hvor redene er,*» svarte Johannes lykkelig. «*Nu legger jeg*

⁴ Schreiner, J. (2011). *Homofil kjærlighet i skiftende tider*. Aftenposten. Tilgjengelig på: <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/Homofil-kjarlighet-i-skiftende-tider-6345449.html>.

⁵ Nrk.no, (2014). *Tore Renberg - Mannen som elsket Yngve — Video — NRK Skole*. Tilgjengelig på: <http://www.nrk.no/skole/klippdetalj?topic=nrk:klipp/797277>.

⁶ Aftenposten, (2011). *Håp og nyromantikk*. Tilgjengelig på: <http://www.metamodernism.com/wp-content/uploads/2011/09/Klassekampen.pdf>

⁷ Hamsun, Knut. «Victoria,» 1898, side 10.

dem sammen med dine, Victoria.» «Holdt!» skrek Otto, (...) «Hvem garanterer meg at den lue er ren?» Johannes sa intet, hans lykke var brått forbi.⁸ Johannes blir igjen her avslått på forsøket om å få innpass i gruppen, fordi adelen opplever at arbeiderklassen ikke er «rene nok» sammenlignet med deres egen klasse.

Hvorfor prøver Johannes å få innpass hos adelspiken Victoria? Han vil overbevise henne at han ikke er noe dårligere enn noen av de andre adelsguttene hun omgås med. Hvis han hadde nådd opp til dem, fått innpass, ville han kunnet ha opplevd en større rikdom, respekt og status i samfunnet, men uansett hvor mye kunnskap han kommer med, og hvor mye han forsøker, når han ikke opp. De lar han ikke komme inn i gruppen.

Hvordan skildrer Renberg dette? Hvordan forsøker Jarle å få innpass hos Yngve? Jarle er i en guttegjeng som er politisk engasjert og liker helst det andre ikke liker. Denne gjengen er da 'utenfor' hva de kaller oljeungene i Stavanger. Oljeungene er 'straightingene' som får toppkarakterer og lever det gode liv, og det er her Yngve befinner seg. Jarle gjør sine forsøk på å nå opp til Yngve ved at han begynner med samme aktivitet, tennis, som Yngve liker og forsøker å bli mer lik Yngve ved at han skifter stil på håret og i klesveien for å bli godkjent av Yngve. Jarle prøver å få innpass ved å imponere med at han kjøper en plate i gave til Yngve. Han prøver å finne ut hva Yngve liker av litteratur, film og musikk, dette for å imponere Yngve med at de har samme interesser, selv om det ikke stemmer fra Jarles side.⁹ Han er ikke ærlig mot seg selv og Yngve. Han har egentlig motsatt interesse av det Yngve har. Han liker rock, er politisk engasjert, drikker og utfordrer samfunnet med sine radikale holdninger.

Hvorfor er det så viktig å få innpass for Jarle? Jarle ønsker at å få en bekreftelse fra Yngve, han vil bevise noe overfor han. Jarle ønsker å bevise at han vil passe sammen med Yngve ved å prestere det han gjør, i håp om at det kan bli de to. Følelsene hans er så sterke for Yngve og han ønsker å leve disse ut. Han prøver alle metoder han kommer på for å skape en bedre tilknytning til han. Både Johannes og Jarle prøver å oppnå kontakt med sine kjære ved å bevise, imponere og få oppmerksomhet av dem. De forsøker å bli godtatt og være bra nok, til å kunne etablere en kontakt. En kontakt hvor de kan leve ut sin forelskelse. Uheldigvis lykkes ingen. Jarle lar seg stoppe av vennegjengen. Hva kommer de virkelig til å tro om han? Han er jo sammen med Katrine, også plutselig blir han homo? Det er en sjanse

⁸ Hamsun, Knut. «Victoria,» 1898, side 10.

⁹ Renberg, Tore. «Mannen som elsket Yngve,» 2003, side 68-69

Jarle ikke tør å ta, han er for redd for hvordan vennegjengen og familien skal reagere, for han ønsker selvsagt å bli respektert i samfunnet også.

I *Victoria* er det mest Victoria som setter stopper for deres kjærlighet på den måten at hun er redd for at de skal bli sett. Det var uhørt at hun skulle danne par med en helt vanlig arbeidergutt.

Forelskelse og forbudt kjærlighet

Hamsun får forelskelsens følelser godt frem i Johannes først og fremst når han vandrer rundt og tenker og drømmer om Victoria, og forelskelsen får leseren mest innblikk i gjennom hans egne tanker. Han spekulerer ofte i om de kommer til å møte på hverandre, der han går for seg selv, og når han endelig treffer Victoria klarer han ikke alltid å skjule sin forelskelse overfor henne. Et eksempel på dette er når Johannes treffer frøken Victoria og forteller henne; *«Mangen gang når jeg var alene og tenkte på Dem, frøs jeg av bevegelse; men nu er jeg varm. Da jeg var hjemme sist, var De deilig da også; men De er deiligere nu. Det er øynene og øyenbrynene, Deres smil, - nei jeg vet ikke, det er alt sammen, alt ved Dem.»*¹⁰ Leseren kan nesten kjenne forelskelsen hans gjennom varmen som uttrykkes gjennom følelsene han har. Victorias følelser overfor Johannes skildres også sterkt i et bestemt øyeblikk når hun og Johannes står utenfor kammerherrens bolig, hvor hun tar hans hånd og trekker han inn porten og oppover trappen; *Hun trykket på klokken og vendte seg mot han ham og hennes bryst bølget. «Jeg elsker Dem,» sa hun. «Forstår De det? Det er Dem jeg elsker.» Plutselig trakk hun ham hastig nedover trappen igjen, tre, fire trinn, slo sine armer om han og kysset ham. Hun skalv imot han. «Det er Dem jeg elsker,» sa hun.*¹¹ Endelig får Johannes bekreftet at forelskelsen er gjensidig. Selv om forelskelsen og kjærligheten er gjengjeldt av Victoria, setter klasseskillenes uskrevede regler en stopper for de to. De tør ikke trosse samfunnets holdning til hva som er rett og galt. Den sosiale orden kan bli truet hvis de lever ut sine følelser overfor hverandre. Victoria holder masken, viser sin respekt overfor familien og ikke minst faren som hun har stor respekt for. For henne er det viktig og ikke 'sverte' familien og oppføre seg sømmelig i andres øyne. Hva ville andre si hvis de så at hun

¹⁰ Hamsun, Knut. «Victoria,» 1898, side 28.

¹¹ Hamsun, Knut. «Victoria,» 1898, side 30/31.

var sammen med en arbeiderklassegutt? Fasaden var viktig å beholde. Ingen av hovedperso- hovedpersonene i de to bøkene har mot til å bryte de uskrevne reglene. Hvorfor ikke? Hva ville skje hvis de gjør det? Både Jarle og Victoria er for engstelige for hva som ville skjedd hvis de sto frem og bekreftet kjærligheten overfor sine kjære, det er en fremmed og skummel tanke for de for de er redde for å miste sin stautus og bli utestengt fra venner og familie. Dette fører til at deres forelskelse ikke har mulighet til å utvikle seg til noe mer.

Hvordan påvirkes Johannes når forelskelsen blir forbudt? Johannes prøver å finne styrke gjennom å skrive dikt. Alle disse diktene er om og til Victoria, han bearbeider følelsene for henne ved å få det ut på papir og han lar være å snakke med personer om dette. Selv om han ønsker å få Victoria, godtar han på en måte at forelskelsen er og blir forbudt ved at han ikke oppsøker henne så mye som kan ønske. Han kjenner forelskelsen blomstre i seg når han får vite at Victoria elsker han like mye, og han beskriver det som at han er drukken på ren lykke. Men han tør ikke leve den ut. Han viser sin respekt overfor Victorias familie ved å ikke være pågående eller oppsøke henne på slottet.

Jarles forelskelse overfor Yngve beskrives også mest innvendig i Jarle selv, og i likhet med Johannes går også Jarle rundt og håper og drømmer om å se og treffe Yngve; *Jeg ville jo bare se ham. Jeg trodde jeg hadde planlagt dette, men nå stod jeg der, foran han, og alt jeg ville var å se ham. Yngve så på meg. Det knyttet seg i meg. Jeg følte meg lykkelig og kvalm på en og samme tid.*¹² Leseren forstår at Jarle er forelsket i Yngve grunnet beskrivelsen om at det knyter seg i magen når Yngve ser på han. Likevel tør Jarle til slutt på samme måte som Johannes å innrømme sin forelskelse overfor Yngve; *Jeg hviksa; «Jeg er forelska i deg, Yngve.» «Hva?,» Jeg hviksa igjen; «Du hørte hva jeg sa, Yngve. Jeg er forelska i deg.» Han reiste seg. Han stammet. «Jeg er forelska i deg óg.»*¹³ For første gang tør Jarle å åpne seg for Yngve om hva han virkelig føler for han. Dette i en rus av pot og alkohol, og dette viser hvor sterkt dette er for Jarle og hvor mye kunstig rus som må til for at han skal klare å fortelle hva han føler. I likhet med Victoria, responderer Yngve med å si at han er forelsket i Jarle også, noe som Yngve ikke har signalisert før. Selv om guttene nettopp har innrømmet følelsene de har for hverandre, benekter Jarle det når han er nykter. Gjør han dette for å beskytte seg i redsel for hva vennegjengen, familien og samfunnets holdning til deres forbudte kjærlighet er? Etter at Jarle har fortalt at han er forelska i Yngve og Yngve har bekreftet dette, brister

¹² Renberg, Tore. «Mannen som elsket Yngve,» 2003, side 65

¹³ Renberg, Tore. «Mannen som elsket Yngve,» 2003, side 313

han plutselig ut i latter. "Herregud! Tror du faen jeg er homo! Tror du faen jeg liker deg! Herregud!" Yngve stirret på meg. Jeg lo høyere, la hodet bakover, ristet på det, og så meg rundt etter Helge.¹⁴ Her viser Jarle at han er redd for at vennen hans Helge har hørt at han har sagt at han er forelsket i Yngve. På lik linje som Victorias redsel for å bli sett sammen med Johannes. Gjør Victoria dette for å beskytte seg selv mot familiens fare at samfunnet skal sverte familiens ære? En ære som var viktig for adelen å beholde ovenfor arbeiderklassen.

Hvordan påvirkes Jarles kjærlighet når den er forbudt? Jarle's forbudte kjærlighet blir styrt av samfunnet, vennene og familien. Som i Victoria vil han ikke trosse disse og han velger vekk sin egen lykke for å passe inn i samfunnet. Han ønsker tydelig at hans plass i vennegjengen ikke skal forsvinne, og redselen for hva som skal skje og hva han skal gjøre hvis han står frem resulterer i at han aldri tør. Akkurat her, som i Victoria, vil ikke Jarle prøve å trosse samfunnets regler. På samme måte som Victoria ikke vil trosse familiens stolthet. Hovedpersonene i begge bøkene styres av samfunnets makt.

Samfunnets makt

Samfunnets makt er noe som har stått sentralt i over hundre år. Det viser de to bøkene. Samfunnet danner uskrevne regler som forventes at skal følges. I både *Mannen som elsket Yngve* og *Victoria* setter samfunnets uskrevne regler en tydelig stopper for de fire romankarakterene. Hvis de uskrevne reglene blir brutt så kan det være vanskelig for personene å komme inn i samfunnet igjen, grunnet at de uskrevne reglene er regler som folk 'skal' følge og det er unaturlig å ikke følge de. Hva skjer hvis de brytes? Mange samfunn har en forventning og et krav om at alle skal være like når det gjelder valg av partner, hvis dette brytes kan det føre til mindreverdighetsfølelse for den som ønsker å velge annerledes. Man kan føle seg lite respektert og ikke bra nok. Selv om samfunnets uskrevne regler har forandret seg noe fra 1800-tallet til 2000-tallet, ser man at dette likevel lar seg påvirke ganske likt. Det er mulig å dra store paralleller mellom de uskrevne reglene på 1800-tallet og nå.

Samfunnets normer og uskrevne regler om hva som er rett og galt står veldig sentralt i begge romaner. I Hamsun's roman, *Victoria* legger han ikke skjul på Victoria sitt manglende

¹⁴ Renberg, Tore. «Mannen som elsket Yngve,» 2003, side 313

mot til å kunne trosse samfunnets uskrevne regler om at adelen ikke skulle blande seg med arbeiderklassen; «Victoria!» ropte han. Hun hørte det, hun rykket til og vendte seg om, men vedble å gå.¹⁵ Selv om kroppsspråket viser at hun vil snu og møte han, lar hun ikke stoltheten til familien og adelen svekkes. Hun viser det ved å gå videre. Det manglende motet hennes er tydelig skildret her, selv om det ikke er noen som kan se dem eller høre dem, trosser hun ikke stoltheten. Her styrer samfunnets uskrevne regler samvittigheten hennes overfor familien, henne. Victoria vet godt at det ikke er sosialt akseptert å vise kjærlighet til en møllersønn, en som er av langt lavere klasse enn henne selv. Selv om hun allerede har fortalt Johannes at det er han hun elsker, spiller de uskrevne reglene, som hindrer deres forbudte kjærlighet en større rolle for henne enn det å leve den ut med sin elskede.

Her kan leseren stille spørsmål om hva var så viktig å beskytte? Hva var truet? Victoria befinner seg i en vanskelig situasjon hvor hun må svekke familien, og samfunnets normer for å være sammen med gutten hun elsker. Har disse normer blitt svekket i vår egen samtid? Det er mer akseptert i vår tid at de som kommer fra familier som f.eks har mindre inntekt skal få lov til å leve ut sin kjærlighet med en person hvor familien tjener bedre. Det er ikke lenger et så stort tema å beskytte familiens ære, ihvertfall ikke i dagens Norge, sammenlignet med Norge på 1800-tallet. Den familien som har høyere inntekt ville kanskje heller sett sønnen eller datteren finne en make som hadde like 'standarder' som dem selv, men dette er ikke ofte vi hører om blir stoppet. I kontrast til Victorias familie på 1800-tallet, var ikke dette et tema. Familiens ære var truet, og hvis Victoria hadde trosset de uskrevne reglene, ville dette vært en katastrofe, helt uhørt og hun ville mistet sin sosiale status samt blitt avvist av familien. Overklassen var muligens den som satte i gang disse reglene, for de ville beskytte sitt. Hvorfor skulle de omgås de som var av lavere rang enn dem selv, når de hadde klart å komme opp dit de var?

Grensen mellom adelen og arbeiderklasse kan sammenlignes med homofili og heterofili i dagens samfunn. Jarle vil ikke at familien og ihverfall ikke vennen skal finne ut om han og Yngve. Hans frykt for å bli stengt ute eller hva slags syn folk vil få, får han til å trekke seg tilbake og leve med følelsene i skjul for familien, vennene og samfunnet. Dette viser at samfunnet har en såpass stor makt at den kan få personer til å ikke leve ut sine følelser og lykke overfor en person av samme kjønn, basert på frykten om å bli utestengt og ikke 'passe inn'

¹⁵ Hamsun, Knut. «Victoria,» 1898, side 50.

Denne makten gjør at Jarle holder det inni seg, tenker på Yngve og lengter etter å se han; *Hvorfor gjorde du det ikke, Jarle? Et kyss? Det er som om jeg står på siden av ham, følger bevegelsene hans, de mer eller mindre kontrollerte handlingene, spent følger jeg med, og ber ham gjøre det han egentlig vil; Kysse Yngve.*¹⁶ Jarle lar samfunnet styre seg, redselen for å stå fram. Dette sitatet viser hvor mye Jarle egentlig har lyst til å vise sine følelser overfor Yngve, men lar seg, som Victoria, bli styrt. Usikkerheten tar overhånd og han lar være å gjøre noe.

Men hvordan ville egentlig samfunnet reagere på at Jarle hadde fremstått og turt å vise sine følelser for Yngve? For mange er dette en unaturlig tanke at det går an for to menn og to kvinner å finne kjærligheten, mens andre har forståelse og støtter homofili. En av de tankene eller fordommene Jarle kunne blitt møtt med om han hadde stått frem var det faktum at han hadde jo vært sammen med Katrine? Hadde han bare brukt henne til å gjemme seg? Han hadde da blitt sett på av mange som en feiging, en som måtte ty til andre for å skjule sitt egentlige 'jeg'. Siden familien og vennene hans allerede kjenner han fra før ville det blitt et sjokk for dem, hvis Jarle hadde fortalt om sin endring i legning. Ville gjengen og familien steng han ute? Unnlater han å stå frem i redsel for konsekvensene dette kunne medføre?

Konsekvenser som mobbing, utestengelse, trusler, vold og trakassering er noe som kan føre til skyld og skamfølelse og i værste fall føre til at han ikke ønsker å leve mer.¹⁷ Dette faktum at slik oppstår i samfunnet kan ha en sterk innvirkning på Jarle, som også fører til at han ikke vil stå frem.

Konklusjon

Disse romanene er skrevet med 105 års forskjellig mellomrom. Det er to forskjellige kjærlighetshistorer. Begge romaner skildrer en kjærlighet som ikke kan eller tør leves ut, og blir dermed forbudt. Dette vises gjennom de uskrevene reglene i samfunnet. Klasseskillene som ikke lot seg krysse i den ene romanen *Victoria*, og redselen for at legning ikke aksepteres i den andre boken, *Mannen som elsket Yngve*. Tilhørighet, kjærlighet, menneskenes grunn-

¹⁶ Renberg, Tore. «Mannen som elsket Yngve.» 2003, side 19

¹⁷ Psykologi tidsskriftet.no Vol. 45 s 172-173.

leggende behov, skildres så likt. Ensomheten i å bære dette alene og ikke tørre dele dette med noen går igjen i begge romaner. Hovedpersonene tør ikke dele det med familie og venner og de tør nesten ikke dele dette med hverandre heller. Dette viser hvor sterkt dette er grunnlagt i mennesket. All redsel for hva andre skal si og mene står like sterkt etter 105 år. Og siden ingen av hovedpersonene tør å trosse samfunnets uskrevne regler, gjøres deres kjærlighet forbudt. Selv om det var klasskillene som satt en stopper for kjærligheten for 105 år tilbake kan vi trekke en parallell til at det er kun folks tanker og meninger om hva som er rett, som styrer påvirkingen av menneskers handlinger. Bare fordi samfunnet ikke aksepterer at de har andre følelser enn dem selv fører dette til at ingen av dem tør å stå i mot, i redsel for å bli utestengt fra samfunnet. Dette grunnet respekt for status og ære, og aksept og hva som blir sett på som riktig.

Slutten i bøkene er forskjellige. Victoria dør, og de fikk aldri levd ut sin kjærlighet for hverandre. Yngve blir psykisk syk, og om Jarle fortsetter å ta kontakt med han, får vi aldri vite i denne romanen. Samfunnets uskrevne regler overfor classeskillene har blitt visket ut litt etter litt. Så gjenstår spørsmålet om samfunnet dømmende makt noen gang vil viskes ut når det gjelder vår kjærlighet til andre mennesker, uavhengig av legning og sosial rang.

*Nye gjennomføring m. løpende kommentar,
utførelse av samme tema*

Bibliografi

Hamsun, Knut. «*Victoria*» 1898.

Renberg, Tore. «*Mannen som elsket Yngve*» 2003.

No.wikipedia.org, (2014). *Maslows behovspyramide*. [online] Available at: http://no.wikipedia.org/wiki/Maslows_behovspyramide.

Bjerck Hagen, E. (2014). *Knut Hamsun – Store norske leksikon*. Tilgjengelig på: https://snl.no/Knut_Hamsun

Schreiner, J. (2011). *Homofil kjærlighet i skiftende tider*. Aftenposten. Tilgjengelig på: <http://www.aftenposten.no/meninger/kronikker/Homofil-kjarlighet-i-skiftende-tider-6345449.html>.

Nrk.no, (2014). *Tore Renberg - Mannen som elsket Yngve — Video — NRK Skole*. Tilgjengelig: <http://www.nrk.no/skole/klippdetalj?topic=nrk:klipp/797277>.

Aftenposten, (2011). *Håp og nyromantikk*. Tilgjengelig på: <http://www.metamodernism.com/wp-content/uploads/2011/09/Klassekampen.pdf>

Psykologi tidsskriftet.no Vol. 45 s 172-173.

Daria.no, (2007). *Språklige virkemidler i Victoria av Knut Hamsun*. Tilgjengelig på: <http://www.daria.no/skole/?tekst=8792>